Donald Trump và thời đại của cái ác

Bởi Frank , 2 Tháng 11 2026

Donald Trump và thời đại của cái ác

Cách Trump sử dụng quyền lực để bình thường hóa sự ích kỷ và tàn nhẫn

Tác giả: Chris Hedges | Giọng đọc: Eunice Wong

Xét theo bất kỳ chuẩn mực đạo đức nào, Trump đều là một con người suy đồi. Nhưng khi được trao quyền lực của nhà nước, ông ta còn sa xuống một cấp độ khác — cấp độ của cái ác. Donald Trump thể hiện những đặc điểm điển hình của người có nhân cách thái nhân cách: sức hấp dẫn hời hợt, sự tự cao tự đại và đề cao bản thân quá mức, nhu cầu thường xuyên tìm kiếm sự kích thích, xu hướng nói dối, lừa gạt và thao túng người khác, cùng với việc không có khả năng cảm thấy hối hận hay tội lỗi. Nhưng liệu ông ta có thực sự là hiện thân của cái ác?

Nếu, như nhà triết học Susan Neiman đã viết, cái ác không đơn thuần là

mặt đối lập của cái thiện mà còn là thứ thù địch với cái thiện, và nếu mục đích của cái ác là phá hủy mọi sự phân biệt về đạo đức, thì Trump hoàn toàn phù hợp với định nghĩa về cái ác. Đối với Trump, đạo đức chỉ dành cho những kẻ thất bại. Toàn bộ cuộc sống chỉ là những cuộc trao đổi lợi ích. Lợi ích cá nhân và sự làm giàu cho bản thân lấn át mọi cân nhắc khác. Không ai khác có ý nghĩa gì. Trong cuốn sách mới của mình, *Call It Evil: Understanding the Trump Era*, Neiman lập luận rằng cái ác "không phải chỉ là sự tàn nhẫn, mà là một điều còn tồi tệ hơn nhiều: những tư tưởng khiến sự tàn nhẫn trở thành điều bình thường".

Bà tiếp tục giải thích: Có một sự khác biệt giữa việc gọi một hành động là cái ác và việc gọi một hành động khác là tội phạm. Đối với tội phạm, chúng ta có những thủ tục pháp lý — ít nhất là để trừng phạt, nếu không thể ngăn chặn. Điều đó có nghĩa là một tội ác, theo cách nào đó, vẫn có thể được đặt trong khuôn khổ những trải nghiệm và hiểu biết của chúng ta về thế giới. Nhưng khi gọi một hành động là cái ác, chúng ta đang cho rằng hành động ấy không thể được lý giải trong khuôn khổ đó — và vì thế nó đe dọa chính niềm tin vào thế giới mà chúng ta cần để định hướng cuộc sống. Không có tấm biển chỉ dẫn nào đánh dấu ranh giới giữa cái ác và điều khủng khiếp. Chúng ta gọi một điều là cái ác khi kinh ngạc đến mức há hốc miệng, bởi cảm nhận rằng một giới hạn đạo đức đã bị vượt qua.

Trump liên tục vượt qua hết giới hạn này đến giới hạn khác. Ông ta phát động chiến tranh theo ý thích nhất thời. Ông ta làm giàu cho bản thân và gia đình thông qua những kế hoạch liên quan đến tiền mã hóa, từ đó thu về hơn một tỷ đô la. Ông ta ra lệnh ám sát và bắt cóc các nguyên thủ quốc gia. Ông ta sử dụng hàng tỷ đô la tiền thuế của người dân để duy trì cuộc diệt chủng ở Palestine và kể từ tháng 1 năm 2025 đã cung cấp hơn 20 tỷ đô la thông qua các thương vụ bán vũ khí mới cho Israel. Ông ta cắt giảm nghiêm trọng những cơ quan chính phủ được thành lập nhằm hỗ trợ những người dễ bị tổn thương, đồng thời phình to ngân sách quân sự. Ông ta xây dựng những lực lượng bán quân sự hoạt động ngoài các khuôn khổ pháp lý thông thường để khủng bố người dân và người nhập cư. Ông ta tấn công ngành báo chí và tìm cách kiểm duyệt các phương tiện truyền thông.

Tóm lại, ông ta làm những điều mà tất cả những kẻ gây ra cái ác vẫn thường làm. Ông ta thúc đẩy sự hình thành một thế giới nơi không còn điều gì được coi là thiêng liêng và nơi nền dân chủ cùng những phẩm chất đạo đức công dân không còn tồn tại. Những khái niệm như công bằng, phép tắc, công lý và sự đồng cảm đang bị chính

quyền Trump phá hủy. Lời đe dọa hủy diệt Iran của ông ta — tức là thực hiện hành vi diệt chủng — lại được công bố ngay tại Liên Hợp Quốc, một nơi lẽ ra phải bảo vệ hòa bình, và được đón nhận bằng sự thờ ơ của một công chúng đã trở nên chai lì trước sự trống rỗng về đạo đức của ông ta.

Neiman viết: Một khi sự thống trị của lợi ích cá nhân được nâng lên thành điều được coi là chủ nghĩa hiện thực theo lẽ thường, thay vì chỉ là một quan điểm triết học, thì những năng lực đạo đức như sự đồng cảm và cảm giác hổ thẹn không chỉ bị xem là ngây thơ mà còn trở nên đáng ngờ. Những kẻ thích hành hạ người khác thực sự tồn tại và gây ra vô số đau khổ. Nhưng những hình thức phổ biến nhất của cái ác lại bắt nguồn từ quan niệm cho rằng chỉ có những kẻ ngốc mới tin vào bất kỳ điều gì khác ngoài lợi ích của chính mình.

Những thể chế được thiết lập để bảo vệ nền dân chủ, gìn giữ các giá trị công dân và thúc đẩy bình đẳng — bao gồm tòa án, các công ty luật, trường đại học và các cơ quan truyền thông, tất cả đều đã bị tầng lớp tỷ phú chi phối — nhanh chóng quỳ gối để tìm kiếm sự ưu ái từ Nhà Trắng dưới thời Trump. Những ông trùm công nghệ tại Thung lũng Silicon đã đổ hàng triệu đô la vào Trump và chiến dịch tranh cử của ông ta. Những giá trị cao đẹp mà các thể chế và cá nhân này từng tuyên bố bảo vệ đã bị vứt bỏ không chút do dự. Qua đó, họ cho thấy những giá trị ấy chẳng qua chỉ là công cụ xây dựng hình ảnh, một màn trình diễn được dàn dựng công phu, một sự giả tạo.

Đối với một bộ phận công chúng đang phẫn nộ, lòng tham và sự tàn nhẫn được Trump thể hiện công khai lại có vẻ dễ chấp nhận hơn sự đạo đức giả khéo léo của những chính trị gia thuộc cả Đảng Cộng hòa lẫn Đảng Dân chủ từng đi trước ông ta. Trump không tham gia vào màn kịch giả vờ đồng cảm của họ. Trên thực tế, dường như ông ta hoàn toàn không có khả năng đồng cảm. Một khi đạo đức chỉ còn là thứ dành cho những kẻ ngốc, thì phẩm hạnh cũng mất hết ý nghĩa. Một khi chúng ta tin rằng mình phải giành lấy mọi thứ có thể, ngay cả khi điều đó gây tổn hại cho những người xung quanh, thì chúng ta đã đầu hàng trước cái ác.

“Không giống như phần lớn chúng ta, ông ta liên tục thể hiện chính xác sự kết hợp của những động cơ mà người ta vẫn nói là các lực lượng thực sự chi phối hành vi con người”, Neiman viết về Trump. Ông ta dường như cũng không hiểu rằng còn tồn tại những động cơ khác. Mặc dù nhận thức được rằng những người khác — những kẻ thất bại theo cách nhìn của ông ta — có những chuẩn mực đạo đức, nhưng ông ta không hiểu những chuẩn mực ấy vận hành như thế nào, cũng như cách chúng có thể thúc đẩy con người đặt lợi ích cá nhân sang một bên để tôn trọng các nguyên tắc.

Bằng cách hành xử trên trường quốc tế giống như những gen tàn nhẫn được mô tả trong lý thuyết của Richard Dawkins, ông ta đã thu hút hàng triệu người ủng hộ, những người tuyên bố rằng họ ngưỡng mộ sự chân thực của ông ta. Điều đó không có nghĩa những người ủng hộ ông ta đều đáng khinh. Có thể họ hoàn toàn không phải là những người xấu xa. Nhưng trong một thế giới nơi lợi ích cá nhân không khoan nhượng thường được che giấu dưới những vẻ ngoài dịu dàng và dễ chịu, họ cảm thấy sự thẳng thắn của Trump thật mới mẻ. Họ đã quá quen với việc nghe rằng con người luôn che giấu những động cơ vụ lợi trần trụi thực sự chi phối mọi việc, nên họ cảm thấy nhẹ nhõm khi chứng kiến một người đàn ông không bao giờ tìm cách che đậy điều đó.

Theo Neiman, cái ác tồi tệ nhất "có lẽ chính là sự phủ nhận cái ác — cùng với thái độ khinh miệt mọi hình thức của cái thiện có thể chống lại nó. Khi lợi ích cá nhân trở thành nền tảng của lý trí, cái ác không còn cần phải tự biện minh. Bởi nó đã bị nhầm tưởng là sự hợp lý." Cái ác này đang dẫn chúng ta đi trên con đường quen thuộc tiến tới chủ nghĩa phát xít. Chính Mark Milley, Chủ tịch Hội đồng Tham mưu trưởng Liên quân Hoa Kỳ trong nhiệm kỳ đầu tiên của Trump, đã cảnh báo chúng ta khi gọi Trump là "một kẻ phát xít từ trong cốt lõi".

Các phương tiện truyền thông — quá thiếu can đảm để gọi Trump là một kẻ phát xít — lại thích sử dụng từ "độc đoán". Neiman nhận xét rằng thuật ngữ này có thể nghe dễ chấp nhận hơn, nhưng nó "sẽ không khiến chủ nghĩa phát xít trở nên dễ chấp nhận hơn". **Về chủ nghĩa độc đoán, bà nhận xét:** Đó là một thuật ngữ có thể hữu ích khi mô tả một số giáo sư người Đức và những dạng chế độ quân sự tương đối ôn hòa tại Mỹ Latinh.

Nhưng phải gọi một đất nước là gì khi những người đàn ông đeo mặt nạ trục xuất người dân đến những vùng đất hoang vu mà họ chưa từng đặt chân tới? Khi các đơn vị chiến đấu chiếm đóng những thành phố lớn và nổ súng vào những công dân đang

biểu tình ôn hòa? Khi một chính phủ ép buộc các cơ quan truyền thông, trường đại học và cả những quốc gia khác phải phục tùng ý chí của mình? Khi một quân đội dùng vũ lực giết hại những ngư dân với những lời biện minh hết sức sơ sài, rồi tiếp tục phát động những cuộc chiến tranh thuộc loại từng bị Tòa án Quân sự Quốc tế tại Nürnberg lên án?

Như tòa án này đã tuyên bố vào năm 1946: “Phát động một cuộc chiến tranh xâm lược không chỉ là một tội ác quốc tế; đó là tội ác quốc tế nghiêm trọng nhất, chỉ khác với những tội ác chiến tranh khác ở chỗ nó chứa đựng trong chính mình toàn bộ cái ác tích tụ của tất cả những tội ác ấy.” Sẽ rất dễ dàng nếu tiếp tục liệt kê thêm những tội ác, nhưng việc đếm chúng là vô nghĩa. Trước khi những dòng chữ này được xuất bản, chính quyền có lẽ đã tìm ra vô số cách thức mới để chà đạp lên nguyên tắc pháp quyền.

Chúng ta đang ở trong một tình thế vô cùng nguy hiểm.

Sự mục ruỗng về đạo đức trong xã hội chúng ta đã bắt đầu từ trước thời Trump. Ông ta chính là kết quả tất yếu của quá trình ấy. Ông ta là hiện thân ở mức độ cao nhất của một nền văn hóa trong đó lòng tham, sự bóc lột và lợi ích cá nhân — những nguyên lý cốt lõi của chủ nghĩa tân tự do — được đề cao như những động lực quyết định sự tồn tại của con người. Chúng ta phải đấu tranh chống lại điều đó khi vẫn còn có thể. Nhưng để làm được như vậy, chúng ta cần giành lại ngôn ngữ của cái thiện và cái ác. Chúng ta phải có khả năng đưa ra những lựa chọn đạo đức và sẵn sàng chấp nhận sự hy sinh cá nhân. Chúng ta phải gọi đúng tên thực trạng đen tối đang hiện ra trước mắt, thay vì ngoảnh mặt làm ngơ trước khối quyền lực phát xít đang ngày càng được củng cố. Phủ nhận những sự thật này và từ chối chống lại cái ác sẽ chỉ bảo đảm rằng chúng ta cuối cùng sẽ bị nô dịch.

Nói lên những sự thật này và đứng về phía những người bị áp bức, những người bị gạt ra bên lề xã hội, ngay cả khi phải đánh đổi sự an toàn về tài chính và thể chất của chính mình, sẽ giúp chúng ta giành lại tự do.

Bài viết gốc: Donald Trump and the Age of Evil — The Chris Hedges Report

https://youtu.be/RFdhjeajnPU